

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 » 50 »
Helyben nazonoz nordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékire postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 » 50 »

NAGYVÁRAD, július 30.

Néppárt — esontra!

(Üzenet a néppártnak.)

A fáma azt beszéli, hogy báró Bánffy Dezső belefújt a liberális párt rozsdás trombitájába, hogy az új választások alkalmával, — akár a rendes időbeli, akár pedig az esetleg feloszlatott országgyűlési új választások legyenek azok — csak azon bátor férfiak megválasztatása fog *»támogatni«* a szabadelvű párt kasszájából (értsd az új mágnások által összerakott százezrek burzáját.) akik *reverzális* (Ez egy *becsületbeli váltó*, mely szerint aki mit *megígér*, azt *megtartani köteles*) adnak arra nézve: hogy a 35 százalékos kvóta fölemelést megszavazzák.

Aki tudja közülünk 12 millió agrárius nép közül, vagyis azok közül, kik ebben az országban egy ezred év óta a földművelésből élünk, hogy a kvóta fölemelés annyit jelent: miszerint mi, kiket a liberális-merkantil politikai már ugyis *koldusbotra juttatott*, — ezután még attól a koldusbottól is megfosztassunk: annak — — fellázad a lelkiismerete és megkeményíti magát és azt fogja mondani és tenni, hogy — *»et si fractus illabaur orbis!«* de *kormánypárti képviselőre nem adom a szavazatomat*. Azoknak tehát nem szól az én gyenge szózatom. De vannak száz és százezrek a földművelő nép között olyanok, kiknek a nehéz munkában feltörött kezükben, nem igen fordul meg olyan lap, mely felvilágosítaná őket a

felül: hogy a majdán szépen beszélő *»reverzális-lovagok«* mézes-mázos beszédjeinek, kik eget-földet ígérni fognak a *Tisza mindenség örökkévalóságából*, csak-hogy ugynevezett liberális képviselő-jelöltre adják a szavazatukat, *ne higgyenek!* Ezeknek szól az én szózatom; vagy mit beszéltek? nem ezeknek, hanem a földművelésből élő tanultabb elemnek a nagy- és kisnemességnek, nem az új földes urakat értem, azt úgy is tudhatja mindenki; a minden vallásfelekezeti papok, (persze hogy nem a zsidók), tanítók, bérlők, és gazdatiszteknek. Ezek világosítsák föl a népet és magyarázzák meg neki, miszerint azok a szépen beszélő urak idáig is csakolyan, vagy *még szebben beszéltek*: mégis mi lett a vége az ő sáfárkodásuknak? . . . Az hogy mi, kik igaz és nehéz munkával kerestük a kenyerünket — *tönkre jutottunk*; a börziánerek, kik a mi buzánknak lenyomták az árát, — a bankárok, kik uzsorakamatokban bezsebelték a mi véres-verejitékkel szerzett garasainkat, — az alapítók, a szédelgők, kik úgy tettek velünk az ő papirosainkkal, mint aki *beretvát nyujt a vízbefüldoklónak*: — óriási vagyont, tengerpénzt haránottak össze . . . Felvilágosítani kell a népet, hogy a liberális képviselő jelöltek, a mi keserves keresményünk összehalászoínak a gyalomkötelét húzó reverzális lovagokat, kérdezzék meg, hogy *ki fogja megfizetni azt a sok kvótafölemelést?* hogy adjanak reverzális arra nézve, miszerint azt a rengeteg pénzt sem mi, a mindennapi kenyerünket megkeresni és alig-alig,

de legelőbbnyire nem is bíró szegény mezőgazdák, hanem a mi zsirunkból újföldesurakká, talmi mágnásokká lett zsidóság fogja megfizetni; mely esetben megválasztjuk őket; de ha ezt nem teszik: menjenek haza, pihenni babérjaikon és adják át helyeiket a néppártnak, mely ebben a számtalan ellenzéki pártokból álló országban, egyes-egyedül van hivatva arra, hogy a *földművelő népet a megsemmüléstől megmentheti*.

Édes mindnyájunk szent kötelessége meggondolni: hogy az ezerévet, Istennek hála! megért Magyarországot nem a sáskák módjára beözönlött pénzthajhászó merkantilisták, hanem a mai *földművelésből élő őseink* tartották fenn, és hagyták mireánk örökségül; és hogy nekünk még szentebb kötelességünk azon lenni, hogy örökségünket fiainknak *visszahagyjuk* és meg ne engedjük, hogy a haszonleső reverzális lovagok holmi, a szélrózsa minden irányából bevándorolt zsiszik-eczet-, spiritusz-, és nafta- artsztokráciának a kezére játszassák! . . . *Csontos néppárt!* . . . Menjetek szét az országban és hirdessétek a földművelő népnek; hogy a likerális párt profétáinak ne higgyenek, hogy csak olyan képviselő-jelölttel álljanak szóba- ki szavát adja ma hogy néppárti képviselő lesz és a tönk széleire jutott földművelő-osztály érdekeit előmozdítani fogja. Hogy a kisiparost, a szédelgő merkantilisták nagy tőkéje által immár a szocializmus karjaiba kergetett szegény mester-embert védeni, támogatni fogja.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A halott.

— Irta: ○ —

Az x-i erdő szélén egy bérkocsi állott meg. Alig szállott ki belőle négy komoly arcú férfi, a mögötte elhúzódó porfelegből már kivált a második kocsi.

— Így hát minden rendben volna, várunk sem kell soká, mondá egy czvikkeres görnyedt alak, a kinek a külső megjelenése elárulta hogy orvos.

Az utóbb érkeztek kocsijokból kiugorva, számot se vetve a másik társasággal, határozott léptekkel haladtak az erdő irtására.

A kinek csak parányi emberismerete van mindjárt tisztába jön a helyzettel, hogy itt egy véres párbaj van készülöben.

A segédek miután kölcsönösen kezet szorítottak, megkezdtek a békéltetést.

Tiharmér, így hívták az egyik félt, egy alacsony termetű, vörösesbe játszó szőke hajfürtű telt arcú, 29—30 év közötti férfi, nyomban kijelentette, hogy ő maga részéről hajlandó a történeteket úgy tekinteni, mintha semmibe történt volna.

Henrik, ez volt Tiharmér ellenfele szóltanul hallgatta a segédek békeajánlatát, s miközben Tiharmér elhatározását hallá, egy keserű szarkasztikus mosoly jelent meg ajakán és fogai közül önkénytelenül kisziszszent: ő nyomorult gyáva!

A segédek a puha, harmatos pázsiton ki-

mérték a 20 lépés távolságot, s a régi antagónisták farkas szemet nézve ott állottak egymás vontosövű pisztolyának halállal kínálgató torka előtt.

A vezényszó elhangzott, azután egy taps, a taps után egy durranás, Tiharmér az öt lépés avansot igénybe véve lött, de nem talált.

Most már Henriken volt a sor. A legidősebb segéd újra megadá a jelt, s ez az ember óriás a czélzási időt igénybe sem véve gyűlölettől kipirult arczezal odadobja pisztolyát a remegéstől halálra sápadt ellenfele lábaihoz és felindulástól fátyolozott hangon ezt hörgi: Nem bántalak, mert alábbvaló vagy a kutyánál, én pedig nem vagyok sintér.

Ennek a párbajnak egész történelme van. Henrik és Elvira, így hívták Tiharmér nejét, ugyanazon községnek szülöttei voltak. Özszevissza három év korszak különbség állt közöttük és így már, de meg mint szomszédok, gyermekkoruk óta régi jó barátok voltak.

A délibábos alföld poros utcaiban együtt kergették a pillangót, eresztették fel a sárkányt.

Ez a barátság lassankint egész észrevétlenül szerelemmé nőtte ki magát úgy annyira, hogy ha *»haragszomrád«* közben Elvira kútba esett és nem Henrikkel váltatta ki magát, vagy az akácza leveleit szagatva az talált ki jönni, hogy *»egy cseppet sem«* (szeret.) mindkettő napokig évelődött a dologon.

A ki csak látta őket, örömmel mosolyogta meg e fiatal szerelmeseket és jósolgatta a szülőknél, hogy milyen boldogsággá fogja kinőni 10—15 év múlva magát ez a gyermeki ábránd.

És mégis daczára a sok Falbnak sohasem lettek egymáséi:

A kis leányból nagy leány lett. S a serdülőleányra pazarul szorta a természet adományait. Alacsony, igénytelen kis alakja ugyan keveset ígért, de ezt feledtették esinos arca és páratlan kedvessége. Sűrű holló fekete hajzata, ha hosszukás arca, a melyen állandóan két piros rózsa viritott és szemének két fekete gyémántjából előtörő kissé pikáns tekintete pedig lefegyverezte még azokat a férfiakat is, a kik nőekkel szemben a legkövetelőbb igényekkel lépnek fel.

Jól tudta ezt Henrik, s azért miként az árnyék elválaszthatlanul kísérte Elvira minden mozdulatát.

Óra közökben, míg a többi gyermekek játszódtak, kedélyeskedtek, odahúzózkodott a felső leányiskola sövényéhez és úgy nyelte tekintetével a serdülő, pajkos leány bájait.

Mikor pedig felsőbb tanulmányai a fővárosba szölitették, valósággal eljegyezte magának a tizenhárom éves leányt és megfogadtatta vele, hogy sohase legyen egyikük sem boldog, ha hűtlen lesz és máshoz megy.

Nem is lett! . . .

Hasztalan hajtja le fejét szendén a szép kis virág, csak körülöngják azt a méhek, hátha még kissé kaczéron emelkedik ki a többi közül.

A mi minden virágnak a sorsa, az lett a mienké is. Alig vette magára Elvira a hosszú szoknyát, alig vezették be az első elitte-bálba, már az egész környék partieképes fiatalsága

A darabokra szakadt és a liberális kormány ellen, csak látszólagos guerilla-harcot folytató ellenzékben ne bizzatok; számtalan esetben láttatok, hogy mindannyiszor, ahányszor vesztőnket okozott liberális kormány hajója zátonyra jutott: a guerilláskodó ellenzék szántszándékos tömörülési késedelmeskedése, mentette ki a hínárból. Régesrégén ki-harangozták volna már Tisza Kálmán érdektársaival együtt a politikai börtén, hogy ha a spekuláló ellenzék — akarták volna . . . Ha ők nem akarták, akarjuk mi!!! . . . K—y.

Az anyakönyvi felügyelő a közigazgatási bizottságban.

Perecz Dezső belügyminiszter körrendeletet intézett a közigazgatási bizottságokhoz az anyakönyvi felügyelő és közigazgatási bizottság érintkezésének minél közvetlenebbé való tétele érdekében. A rendelet veleje a következő néhány passzusban jut kifejezésre:

Az anyakönyvvezető és ügyének mennél behatóbb fejlesztése érdekében szükségét látom annak, hogy a közigazgatási bizottságok és az anyakönyvi felügyelők között az érintkezés még közvetlenebb legyen. Ezt gyakorlatilag megoldani csak úgy lehetséges, ha az anyakönyvi felügyelők a közigazgatási bizottsági üléseken részt vesznek és ott szóval teszik meg nyilatkozataikat és észrevételeiket. Tekintettel azonban arra, hogy az anyakönyvi felügyelők nagyobb részének hatásköre különböző székhelyű bírósági törvényhatóság területére terjed ki és hogy, ha mindeme törvényhatóságok közigazgatási bizottságainak üléseiben részt vennének, az könnyen egyéb teendőik sérelmével járhatna, főleg pedig helyszíni vizsgálataik pontos megtartásának lehetne esetleg akadály: a jelen alkalommal egyelőre csupán annak elrendelésére szorítkozom, hogy ama törvényhatósági közigazgatási bizottságok, a melyek székhelye egyszersmind anyakönyvi felügyelői székhely, az anyakönyvi felügyelőt minden egyes ülésre, a melyre az anyakönyvi ügyek tárgyalásra küldettek, hívják meg. Az anyakönyvi felügyelő a közigazgatási bizottság ülésein az anyakönyvi ügyek tárgyalásában részt vesz, azokban, minthogy a közigazgatási bizottságnak nem tagja, szavazattal nem bír.

A magyar gazdák programja.

A gazdaszövetség programja egy hónap óta van a magyar közönség előtt. Megjelenése után a napi sajtó lapjai siettek róla véleményüket elmondani. A merkantilisták kevést jót találtak benne. Azok, melyek közelebb állanak a magyar nép szívéhez, átérzik ügyét-baját és hazafias kötelességének tartják rajtuk segíteni — sokat.

Foglalkoznunk kell az ellenvetésekkel, bár ezt kevéssé érdemlik meg, mert alig van közöttük, ami komoly ezáfolatra igaz joggal igényt tarthatna. A Magyar-Gazda-Szövetség az egész országhoz fordul, föl hívja mindazokat, a kikben szív és hazafias érzés van, hogy csatlakozzanak hozzá és segítsenek a mezőgazdaságnak most már egyik oldalról sem tagadott bajait orvosolni. Nyugodt, komoly hangon teszi ezt. Mellőzi a szemrehányásokat s bár tehette volna, nem támad senkít. Abban a hitben van, hogy a program egyes pontjainak megvalósítása érdeke mindazoknak, a kik nem a visszaélésekből táplálkoznak, s a kik nem a mai gazdasági politika lézagainak igyekeznek kihasználni.

A merkantilisták nem fáradnak azzal, hogy a program egyes pontjait ezáfolják. E böles tartózkodásnak megvan a maga oka — nem bírunk vele. Annál bővebben ömlik azonban részükről a vád és rágalom, azért mert a gazdák fölemelték szavukat a pusztuló gazdaosztály érdekében, sőt többet tesznek, megmozdítják nem egy helyen még a parasztságot is. Ez azonban a merkantilizmus szemében, mely elég merész magát szabadelvűnek nevezni, bűn, osztályérdek és kapaszkodás. Igen kapaszkodás, de nem oda, a hol ama jó urak annyira ott-hon vannak, az önzés régióiba, hanem nemesebb ideálok felé. Kapaszkodjanak ők is velünk, ha nem lesz reájuk nézve nagyon fárasztó e vállalkozás és sivár az a munka, a melynél az egyéni haszon éppen nem jutalmazza a vezetők erőfeszítését.

Tudjuk, hogy a világ meg nem állapodik, a közérkölcsök fejlődnek vagy hanyatlanak, a szerint a mint a társadalom, melynek legbecesebb eredménye emelkedik vagy alászáll. De nem hiszünk, hogy emelkedés volna az, mikor az önzés lesz a kormányzó hatalom s kivész a kötelesség érzete. Szomorú jele az időeknek, midőn a liberális hírlapok, a közélet harsonái nem ismernek más kötelességet, mint megvédeni klikjüknek érdekét azokkal szemben, a kik a közért szállnak sikra.

A merkantilista sajtó annyira önző, oly

mértékben elfogult, hogy kockáztatja ezt is és nem gondol reá, hogy e vállalkozás veszélyes lehet reá nézve. Azaz ne legyünk részrehajlók. Akad közöttük olyan, a ki szükségét érzi annak, hogy az egyéni önzés merevségét a közérdek palástjával takarja le, ezek elismerik, hogy a gazdák föllépése nem egészen időszerűtlen, megvan a háttér, az alap reá s a maguk részéről programot és erélyes akciózt sürgetnek a gazdaosztály érdekében, addig míg a gazdák vállalkozásuk mérge nem hatott messze, azaz míg föl nem nyílik a közönség szeme és nem jutott annyira, hogy azokat a fegyvereket, melyek az elődök küzdelmei biztosítottak, a maguk érdekében használják föl.

Ezt a programot majd ők csinálják meg, a gazdák szervezését ők viszik keresztül, ők fognak majd példát mutatni, ők, a kiket eddig soha nem láttunk máshol mint ott, a hol a merkantil politika bő jutalékait osztották szét. Ez igazán nemes tett és szép látomány lesz, csak attól félünk, hogy akkor, midőn megvalósul, a mi esontjaink nem fognak fájni többé. Ez pedig nekünk legalább hosszú terminus. Nem várhatunk, mert az idő hala, a buza ára leszállóban van, a földbirtok terhei emelkednek. Nemesak élni, hanem boldogulni is akarunk, bármily kellemetlen is ez a merkantilista uraknak. Jogunk van hozzá és ennek gyakorlását nem fogjuk többé az ő sokszor esütöttököt mondott diszkrecziójukra bízni. Persze önzés, de jogos — az övék nem az. Talán első sorban osztályérdek is, az ő politikájuk nem kevésbé. Szálljanak csak egy kissé magukba és tekintsenek vissza a letűnt évek munkájára.

Vajjon nem alkottak-e külön kereskedelmi törvényt azért, hogy a kereskedő-osztály s p e c z i á l i s igényeit kielégítsék és emelkedését biztosítsák?

Nem fogadták-e el azt a külön érdekképviseletet, melyet a kereskedelmi és iparkamarákban az abszolút kor az iparos és kereskedő osztálynak teremtett?

Nem csináltak-e két külön ipartörvényt, a melyek ugyan a kisiparnak szempontjából nem sikerültek, de a melyek mégis külön törvények.

Nem recipiálták-e a német váltótörvényt a kereskedő osztály érdekében, azért, hogy a mozgó tőke ur legyen a földbirtok fölött.

Nincs-e külön váltó- és kereskedelmi törvényszékünk, nem szuverém-e a börze és nincs-e külön börzebiróság?

Nem hoztak-e külön törvényeket, melynek alapján a nagy tőke vállalatai busás kedvezményekben részesülnek s a melyeket természet-

versenyzett a »község szépje«, mint a hogy közönségesen nevezték, kezéért.

Elvira szegény leány volt és szülei azt az elvet vallották, hogy akkor kell férjhez adniok a leányt, a mikor kéri.

Neki pedig volt alkalma válogatni a kérőkben. Lehetett volna ügyvédné, körorvosné, mérnök-né, de ő nem akart lenni senkié, csak Henriké.

Ez alatt három év telt el és Henrik három vizsgálatot tett le kitűnő eredménnyel a bölcsészeti karon.

Három évig harcolt Elvira az egyszerű szülők vasakarata és erőszakoskodása ellen, a kik feledték, hogy a hol két szív megérti egymást, ott a szülőknek már csak alárendelt szerep jutott.

Henriknek még egy év volt hátra, de Elvira már azt nem bírta ki, megtört s meghajolt a szülői kényszer előtt, pedig végtelenül szerette Henriket.

Bosszúból imádói közül annak adta oda kezét, a kit legjobban gyűlölt. S a szülők miközben azt gondolták, hogy gyermekük boldog, igazi boldogságának sirásói lőnének . . .

Henrik egy szó szemrehányást sem tett Elvirának, mivel tudta, hogy ő inkább szánalmat, mint szemrehányást érdemel, hiszen ő egy szegény martyr.

Miután a tanári oklevélnek birtokába jutott, az XX-i felekezeti gimnásiumnál vállalt állást, hogy így bálványához a lehető legközelebb legyen.

Tihamér ismerte viszonyukat, s azért csak a nyilvános mulatságokban találkozhattak. De ezt az alkalmat azután ki is használták.

S a fiatal asszony olyan jól tudta adni Henrikkel szemben a közönyöst, férjével szemben pedig a szerető hitvestársat, hogy sirt annak a lelke aki tudta, hogy mindez csak maszok, mert Elvira és Henrik a történetek után még jobban szerették egymást, mint az előtt.

Egy ily kaszinói multság alkalmával történt, hogy nővász közben Elvira egy nefelejtset és árvácskát szakított ki a keblén levő csokorból s azt, férjének közelben létét nem is sejtve, odanyujtotta Henriknek, hogy nefelejtse az ő árvácskáját . . .

Tihamér, a ki egy idő óta figyelemmel kísérte neje minden mozdulatát, egy megsebzett oroszlán dühével rontott erre Henriknek és a virágot kitépve kezéből összetaposá.

Henrik Elvirára való tekintettel nem akartván scénát rögtönözni odahagyta a báltermet, s másnap elküldte segédeit Tihamérhoz . . .

Tizenöt év mult el azután. Egy délután éppen mikor hivatalba akartam indulni, beállított szobámba egy 35—40 év körüli ember, egy fiatalöreg, mint a hogy nevezni szokás. Előkellő mozdulatairól azonnal észrevettem, hogy uri emberrel van dolgom, bár kopott külseje éppen ennek az ellenkezőjére mutatott.

Leültettem. Ő pedig előadta, hogy pártfogásomat jött kérni, hogy a kir. közjegyző mellett üresedésbe jött díjnoki állást elnyerhesse, mivel tanári állásáról párbaj vétsége miatt le kellett mondania, s azóta nem tud hivatalhoz jutni.

Éppen szeptember végi őszi délután volt, mikor az elsárgult falevelék hullása s a természet lassu, kínos haldoklásának szemlélete

közlekenyebbé teszi a legmagabazárkóztabb lelkeket is.

Keztem érdeklődni e szegény férfi sorsa iránt, s felkértem, beszélne el nekem életének történetét.

É. ő elmondotta tiszta, végtelen szerelmét, szívódását a legadázabb ellenséggel: a sorssal és étellel, szomorú élményeit, reményeit, a melyek eddig éltették, s a melyeknek páratlan naivsággal épített fellegyarákat, hogy rövid idő multán legyen mit összerontani a csalódásnak . . .

Utolsó szavai, a melyektől zokogástól alig kivehető hangon mondott a meglett férfi jól emlékezem ezek voltak: »És most itt állok, kifáradva, élni kedvtelen. Karjaim négy helyen átvannak löve, mellem át van szúrva, és mind, de mind csak ő érte . . . Megváltó lenne rám nézve a halál és mégsem jön . . .

S azzal, nem is várva mig közbenjárásomról biztosítsam, kalapja után nyult és mint egy örült futott ki az ajtón és távozott. Henrik volt . . .

Tegnap este egyik barátom ujságolta, hogy Henrik két hét óta vizsgálati fogságban ül. A közjegyzői hivatalos akták mellé csatolt pénzekeket hűtlenül elkezelte, hogy iszákossággal alkohollal fojtja el fájdalmát, mert még mindig nem volt annyira blazirt, hogy feledni tudjon. Egyidejűleg azt is megtudtam, hogy ez volt a huszadik hivatala, a melyekből ugyanezen ok miatt cseppent ki.

Most már nem csak élő, de erkölcsi halott is és mindhettő csak ő miatta, mivel szívének nem tudott parancsolni.

sen a nemzet többi osztályának kell megfizetni?

Nem állítottak-e fel csak legutóbb is külön hivatalt és bíróságot a szabadalmi ügyek részére?

Tettek-e valamit arra, hogy adórendszerünk igazságos legyen és ki legyenek belőle zárva az ingó tőke privilegiumai? Kinek használ a postatakarékpénztár ingyenes clearing forgalma, kiknek kedvéért szavazták meg a czukorprémiumok fölemelését?

És ezzel szemben nem nézték-e el, hogy csaknem mindaz, mihez a földművelő osztály boldogulása kötve van, háttérbe kerüljön? Nem nézték-e el az örlési engedélylyel évek óta üzemeltetett visszaéléseket.

(Vége köv.)

Nagyvárad városa.

A városi tanácsból.

A mohácsi emlékműre nincs pénz.

Az ezredév alkalmából Mohácson emlékművet akarnak létesíteni. A bizottság Nagyvárad városát is felkérte, hogy adakozzon az emlékműre. A városi tanács a kérelem elutasítását javasolja, mert a város pénztára nincs olyan helyzetben, hogy erre a célra valamit adjon. De takarékos most az egyszer.

Nagyvárad a közművelődési egyletek kongresszusán. A Budapesten tartandó közművelődési egyletek kongresszusára Nagyvárad városát is meghívták. A városi tanács megkeresi a Bihar megyei Népművelési Egyesületet, hogy képviselteti-e magát a kongresszuson s ha igen, kit kérhetne fel, hogy Nagyvárad városát is képviselje.

Megtagadták a vízvezeték. Nap-utca lakói kérték a várost, hogy a vízvezetési csőhálózatot az utcára is terjeszték ki s állítsanak fel közkut. A városi tanács a kérelmet megtagadta, azon indoklással, hogy egy másik közeli utcán van közkut. Tulajdonképpen miért építette a város a vízvezeték, ha azt az egész közönség nem veheti igénybe megfelelő módon.

Építkezési engedélyek. A tanács tegnapi ülésében a következőknek adott építkezésekre engedélyt: az Orsolya-zárdának, Sztarill Sándornak Nagy-Kut-utca 152. sz., Cziáky Jánosnak Felső-Kis-Teleky-utca 494. szám.

A tüzéraktanya lovardája. A tüzéraktanya fedett lovagló helyiségét vasfedél szerkezettel tervezték. Egy pécsi építész ajánlatot tett, hogy 18,000 forintért fafedél szerkezettel felépíti a lovagló helyiséget. A városi tanács nem vette figyelembe az ajánlatot, mert a feltételekben vasfedélszerkezet van kikötve.

A lat. szert. káptalan nem rég beadványt intézett a városhoz, hogy a kanonoki lakok kertje mellett elvonuló nagy levezető árkot tisztíttassa ki s gondoskodjék annak tisztántartásáról és védje meg a kertek kőfalát az árok rongálásától. A tanács az ügyet kiadta a mérnöki hivatalnak.

T. előfizetőinkhez!

Augusztus hó 1-től **K i n c s Istvántól**, a jónévű elbeszélő írótól hozunk egy hosszabb eredeti elbeszélést, melynek címe „**A szökött leány**”, melynek érdekes s szövevényes meséjére külön is föl hívjuk az olvasó közönség figyelmét.

Folyó évi augusztus 1-től a „**Tiszántúl**” politikai napilapra új előfizetést nyitunk.

A „**Tiszántúl**” zászlójára a **katholikus s hazafias szellem és irány eme jelszavai vannak felírva: Isten, király, haza!**

A „**Tiszántúl**” az egész országban a legoltsóbb politikai napilap.

Kérjük tisztelt elbarátainkat, hogy lapunk terjesztésével szent s hazafias elveinket minél szélesebb körben terjeszteni sziveskedjenek.

Az előfizetési feltételek a lap homlokán olvashatók.

A szerkesztőség.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

- Julius 30. A városi szépművészeti és közlekedési szakbizottság ülése d. u. 3 órakor.
- > 31. A városi árvaház épületének átvétele.
 - > 31. A megyei központi választmány ülése a m.-csékei képviselő-választás ügyében d. e. 10 órakor a megyeházánál.
- Auguszt. 2. A 48-as függolenségi kör kirándulása a Püspök-fürdőben.
- > 9. Népművelési a Rhédey-kertben.
 - > 12. Végtárgyalás a Pável elleni tüntetés ügyében.
- Október 3., 4., Löverseny a nagyvárad gyepen.

* **Erzsébet Mária Főhercegnő.** Stefánia özvegy trónörökösne bájos leánya, néhány nap óta Belgiumban időzik, királyi nagyanyánál. Ez az első alkalom, hogy nagy utazást tett, a monarchia határán túl. Mi természetesebb, hogy először is a nagyszülőkhöz vezették, a kiket látni, ismerni a kis főhercegnő már oly régen vágyott. Brüsszelben Lipót király unokája nem csekély örömet okozott. A kis főhercegnő igen kedves, szép gyermek, eleven és okos. Most végezte el az első polgári osztály tananyagát, ezenfelül tanult nyelveket, angolul, francziánul, magyarul. Ez utóbbi kettőt különösen tökéletesen beszéli. Szépen zongorázik és énekel is. Nevelésére közvetlenül édes anyja ügyel fel, a kinek dolgozószobájában tölti el a kis főhercegnő idejének legnagyobb részét, a legérdekesebb látvány azonban, a mikor Stefánia főhercegnő leányával együtt lovagol. Elöl Erzsike, lovaglótanítójával, utáuk Stefánia főhercegnő mindenre vigyázva, mindenre ügyelve. A kis főhercegnő, daczára annak, hogy csak ösz óta tanul, már igen jól üli lovát, bájos eleganciával, mint látja anyjától. Idén nyáron megtanult uszni is.

* **Mise Károly Lajos kir. hercegért.** Bécsből jelentik: Julius 30-án az elhunyt Károly Lajos kir. herceg születése napján csendes mise lesz a reichenauai Weltholz kastélyban, a hol most Mária Terézia kir. hercegnő lakik leányaival. A misét az elhunyt kir. herceg magyar gyontatóatyja, András kapucinus barát fogja mondani.

* **Samassa József** egri érsek e hó 30-án ünnepli 25 éves püspöki jubileumát. Méltán akarta az egri egyházmegye az emlékező évfordulót az eseményhez illően ünnepelni. Csak ő nagyméltósága határozott kívánságára változott az eredeti terv egyszerű, családiak jellegű ünnepélylyé, mely talán még alkalmasabb lesz a mély érzelmek kifejezésére.

* **Főpapi kinevezések.** Egy fővárosi könyomatos jelenti: A hosszabb idő óta üresedésben levő roznnyói püspöki széket már legközelebb betöltik, Roznnyói püspökké dr. Ivánkovics János czimzetes püspököt és közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsost nevezik ki. Helyébe dr. Aschenbrier Antal budapesti egyetemi tanárt, a hittudományi kar dékánját hívják be a kultuszminisztériumba. Dr. Czobor Béla egyetemi magántanár, az ezredévi kiállítás történelmi főcsoportjának előadója, a kiállítás körül szerzett érdemei elismerésül vagyavalamely javadalmazott apátságot, vagy rendes egyetemi tanárságot. kap.

* **Néppárti gyűlések.** A jövő hó elején augusztus 2-án két helyen folytatja a néppárt szervezkedő gyűlését. Trsztenán Zichy Nándor gróf elnökle alatt beszélni fog Zmeskál Zoltán a néppárttól, Kaczulik Vincze ügyvéd a kisiparosokról és Zelenyák János képviselő az új rendről. — Szécsényben (Nyitra m.) Apponyi Géza gróf fog elnökölni. Kivüle szólan fognak Marsovszky Endre közgazdasági bajainkról és Orbán János »kik félnek a néppárttól« és Kálmán Károly a »néppárttól«.

* **Bánffy báró arisztokracziája.** A Hircsarnok közli a következő érdekes hírt: A budapesti kir. büntető törvényszékhez följelentés érkezett egy a közelmúltban bárói rangra emelt

előkelő család több tagja ellen. A panaszos egy a fővárosban általános ismert gróf, a ki azért emelt vádat, hogy rokonai édes anyját család-jukból átesempeszték egy idegen családba, azzal a szándékkal, hogy őt és utódait örökösödési joguktól megfoszszák. Ez ügy tárgyalása közben a gróf anyját rászoritották, hogy egy nyilatkozatban örökségi jogairól lemondjon évi 4000 forini életjáradékért s kikötötték, hogy ez a fizetési kötelezettség megszűnik, ha akár ő, akár utódai származását kutatják. A panaszos gróf számos hiteles okmányt mellékel beadványához s egész sereg előkelő állású férfira hivatkozik, mint tanura.

* **Személyi hírek.** Dr. Igaz Béla pécsi papnöveldei tanulmányi felügyelő néhány napi időzésre Nagyváradra érkezett. — Dr. Tőkés István dettai szolgabíró, tart. tüzerhadnagy, városunk szülőtte, tegnap szülei látogatására Nagyváradra érkezett s innét a hadgyakorlatok Lippára utazik.

* **Harangszentelés Budapesten.** Szép ünnep volt tegnap délelőtt 9 órakor a Ferenczrendiek templomában. Nyolcz harangot szentelt föl Jung János váci egyházmegyei főszentelt püspök. A harangok, melyeknek főszentelésénél Bán Sándor Ferenczrendi házfőnök, Purl Iván szeminárium prefektus és Szakács Viktor érsek-helynöki titkár segédkezett, a következő községek templomai számára készültek: A geszetei templomnak egy harang Szent András tiszteletére, a galsai templomnak egy harang a Szűz tiszteletére, csetei templomnak egy harang, a bolzói templomnak három harang Szent Jakab, Szent Flórián és Szent Donát tiszteletére, továbbá a tétényi templomnak egy harang a Szűz Mária tiszteletére és a diósdói templomnak egy harang Szent Flórián tiszteletére.

* **Katona tisztek a hivatalos egyházi ünnepélyeken.** A belügyminiszter leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, a melyben kijelenti, hogy hivatalos egyházi ünnepélyekre a polgári hatóság feladata a többi hatóságokat és hivatalokat meghívni. Felhívja továbbá a törvényhatóságot, miszerint intézkedjék, hogy olyan helyeken, a hol nincs térparancsnokság, az ott tartózkodó nem tettleges szolgálatban levő katonai főtisztek a polgári hatóság esetleg községi vagy egyházi előjáróság által a hivatalos isteni tiszteletekre meghívassanak s részükre az első padosorokban helyet jelöljenek ki.

* **Uj kath. kör.** A budapesti kath. népkör alapszabályait a m. kir. belügyminisztérium f. évi 65,231. szám alatt a bemutatási záradékkal ellátta.

* **A káplánok nesztora.** Lőcsén [Uhrinovic Sándor rom. kath. pap meghalt életének 70-ik és áldozárságának 46-ik évében. Az elhunyt a káplánok nesztora volt. Dacára, hogy három ízben nevezték ki plébánosná, mindig káplán akart maradni.

* **A máltai rend nagyperjele.** Rómából jul. 28.-ral jelentik: A pápa Rampolla bibornokot ajánlotta a máltai rend nagy perjelének.

* **A biboros testület.** Az »Italie« a biboros testület kebelében bekövetkezett változásokkal foglalkozik s a következő adatokat közli a kollégiumról: A szent kollégiumnak, ha teljes, van összesen 70 tagja; most azonban nincsenek többen 62-nél — Ezek között van 33 olasz, 6 franczia, 6 osztrák és magyar, 5 német, 4 spanyol, 2 portugál, 1 angol, 1 irlandi, 1 belga, 1 ausztráliai, 1 kanadai és 1 északamerikai. Az »Italie« azzal a megjegyzéssel kommentálja ezt a statisztikát, hogy az avignoni napok óta ennyi extraitalian bibornok még nem volt, lévén az olaszok egész többsége összesen 4 szavazat.

* **A Budapestre felránduló biharmegyei tanítók** indulási ideje aug. hó kilencedikén déli vonattal történik. Este vacsora a városban. Lakás a Markó utca főgyimnásiumban lesz. A vasuti jegyek a visszautazásra 14 (tizzenegy) napi érvénynyel bírnak. A jelentkezés

ideje meghosszabbított aug. 6-ig. E kedvezményes fejrándulásban résztvehetnek a lelkészek mint hitoktatók s a tanítók családtagja is. Tanfelügyeség.

* **100,000 frtos tartozás.** Az esztergomi főszékesegyház külsejét, melyet az idők vihara már alaposan megrongált, Vaszary Kolos hercegprímás az esztergomi főkáptalannal egyetemben renováltatni fogja. A renoválás 100,000 frtba fog kerülni. Az állványok föllállítása tenger sok pénzbe kerül. A bazilika külsejének a renoválását már a megboldogult Simor János hercegprímás is tervbe vette, de váratlan halála meghiusította a nagy munka keresztülvitelét. A renoválásra már igen nagy szükség van a főszékesegyház páratlan szépségű belső díszéhez, hogy sincsen összhangban az immár nagyon is kopottas külsővel.

* **Életmentő pap.** Zubna község görög katolikus papja, Beszkid Miklós a minap saját életének kockáztatásával mentett meg két gyermeket a vízhaláltól. A környéken ugyanis nagy esőzések voltak, minek következtében az Udava patak erősen megáradt. A partokon át egy gyalogjáró padló vezet. Ezen iparkodott át két testvér, Honka László és Anna. Csakhogy az áradó víz nagyon meglazította a gyenge átjárót, a két gyermek elveszítette rajta az egyensúlyt s egy zuhanással bele fordultak a patakba. Beszkid Miklós éppen arra érkezett a templomból jövet s meghallotta a gyermekek sikoltozását. A partról több paraszt ember látta szerencsétlenek vergődését, de senkinek sem volt bátorsága utánuk ugrani a tajtékozó hullámok közé. A lelkész úgy, a hogy volt, reverendában a folyóba vetette magát s sikerült is élve elérni a gyermekeket. Ruhája azonban megtelt vízzel s az igazi küzdelem csak akkor vette kezdetét, mikor kifelé iparkodott a megmentettekkel. Szerencsére ez sikerült, bár a nagy erőlködés nagyon megviselte az életmentőt.

* **Elhalasztott közgyűlés.** Már említettük hogy a Nagyváradon átlomásozó katona tiszték érkezéjük és a tisztí Casinó részére új helyiséget szándékoznak kibérelni és pedig a Kereskedelmi Csarnok palotájában. A kereskedők társulata a palota keleti részén nagytérre a szükséges melléképítményeket felépíteti. E tárgyakban rendkívüli közgyűlést hívott össze az elnökség, de közbejött okok miatt a közgyűlést elhalasztották.

* **A berettyó-ujfalai járásbíró,** mint jelentették csendőrök kísérték a delegált bíróság székhelyére, Békés-Gyulára. Útközben szökési kísérletet tett, mire a csendőr-őrs vasra verte. Békés-Gyulán rövid néhány óra alatt szabadon bocsátották, állítólag Tisza Kálmán közbenjárására. Az így ide-oda hűzött járásbíróról ma még rémesebb hírek keringtek, melyeket ezúttal nem veszünk tollunk hegyére — mert csak hiteles adatoknak szoktuk megnyitni hasábjainkat. Csak annyit jegyzünk meg, hogy két rendbeli táviratunkra (R. P.) éjfélig nem kaptunk kimerítő választ.

* **Értesítés a néppártól.** Azon kósza hírekkel szemben, melyek a néppárt országos képviselő jelöltjeinek részint élő szóval, részint a különféle pártárnyalatu lapokban szállonganak, van szerencsénk párteleinket tisztelettel felkérni, hogy mindeme mende-mondákat figyelemre se méltassák, mert mihelyt a néppárt országos végrehajtó-bizottsága valamely választó kerületben a képviselőjelöltnek személyére vonatkozólag megállapodásra jutott, azt az illető választókerület elnökével azonnal és hivatalosan tudatni fogja. Bugapesten, 1896. július 29. A néppárt orsz. közp. irodája.

* **Ujságírók elégtétele.** Rudnay Béla főkapitány már megindította a fegyelmi vizsgálatot Csorba Ferenc rendőrfelügyelő ellen a ki- nek szerepe volt az ujságírókat a keleti pályaudvaron ért inzultusban. Azokat a rendőröket,

akik a hírlapírókat durván megsértették, elfogják bocsátani a szolgálatból. Ez ügyben a vizsgálatot Farkas rendőrtanácsos vezeti. A két megsértett hírlapírót már kihallgatta, ezután fogja kihallgatni a még ott jelen volt hírlapírókat és tanúikat.

* **Özv. Dyk Ferenczné Apácza-utcai kisdudóvó intézetében,** a folyó hó 29-én délelőtt megtartott évzáró ünnepély alkalmával, a következő növendékek tüntették ki magukat szavallat, társalgás, testgyakorlat, egyetemes foglalkozás, játékok, ügyes szavallataikkal párbeszédökkel különösen kitűntek Élő Vilmos, Bartha Géza, Barsch Erzsike, Tóth Margit, Rác Dezső, Jahó Ferike, Kedleh Róbert, Varju Ella, Káhn Vilma, Sándor, Ladányi Zoltán, Popper Margit, Knapp Teréz, Tatay Béla, Tar Tilla. A segédnőül alkalmazott Novák Margit kisasszony kitűnő gyakorlottságot mutatott be.

* **A körösparti lakosok rendőrt kérnek.** A körös utcai lakosok tekintettel azon körülményre, hogy a folyó partján sertést perzselő hentesek sokszor a szűk helyeken is oly gyorsan hajtanak, hogy e gyors hajtás már több esetben, majdnem végzetesé vált. Ez okból, kéri a rendőrséget, hogy délután négy órától vagyis azon időponttól kezdve, amikor e perzselés tömegesen fordul elő, egy őrszemet állítsanak fel, mely a gyorshajtást megátolja, nehogy az életveszélyessé válhasson.

* **Megakadályozott öngyilkosság.** Egy fiatal, 17 éves leány sötét tervét akadályozta meg, önfeláldozása folytán Burha Márton pénzügyőr. A fiatal öngyilkos jelöltet Tóth Zsuzsának hívják s mint bevallotta, a borzasztó tett elkövetésére érzékeny természete bírta. Ugyanis édesanyja, évek óta vadházasságban él Dohány Mártonnal. De ez oly durván bánt mostoha leányával, hogy ez elkeseredésében elhatározta, hogy öngyilkos lesz, a napokban ki is ment a körösbe és egy mély helyen belevetette magát. Ezt látva a parton álló Burha Márton ruhástól utánna vetette magát s a partra vitte a leányt, ki már akkor megbánta tettét. Az életmentő pénzügyőr méltán megérdemli, e nemes tettért, a legnagyobb dicséretet.

* **Baleset ellen biztosító automat.** A nagyvárad vasuti pályaudvar étterme előtti perronon egy csinos, új szerkezetű automata gépet állítottak fel, melyből egy drb 10 filléres bedobása után 5000 koronáról szóló vasuti baleset elleni biztosítási kötvényt nyer az illető. Az I. oszt. utasok 4 drb, a II. oszt. utasok 3 drb és a III. oszt. utasok 2 drb kötvényt vehetnek, a melyeknek értékét előforduló baleset után kifizeti a társaság. Az a kár, hogy a biztosítási feltételek se a kötvényen, sem a gépen nincsenek kitéve s így a közönség tájékozatlan. Kívánjuk, hogy minél kevesebb alkalma legyen a társulatnak a fizetésre.

* **Jelentés a csudadoktorról.** Németh Sándor, a hegyi doktor, vagy csudadoktor ügyében tudvalevőleg az orvos-gyógyszerész egyesület memorandumot intézett a belügyminiszterhez, a melyet információ s az ellen eddig tett hivatalos eljárás felterjesztése miatt Nagyvárad városához leküldött a miniszter. A tanács most felterjeszti a miniszterhez az összes iratokat s a kapitány jelentését, a mely felsorolja, hogy a csudadoktor mióta működik, s milyen tömegesen keresik fel a betegek. A jelentés szerint a kapitányi hivatal megtett mindent, a mit hatásköre megenged, de a járásbíró nem jár el vele szemben kellő szigorral.

* **Megtámadott leány.** Lugosy József, téglagyári munkás, tegnap délelőtt a téglagyár melletti mezőn megtámadta Kiss Róziát s bűnös ajánlatának elfogatását kérte és miután a leány segítségért kezdett kiabálni, megfogta, száját betömte földel és kékre zöldre verte. Így félholt állapotban találták meg az arrajárók s azonnal jelentést tettek Kassy rendőrbiztosnak ki, a leányt kihallgatván, azonnal elfogta az uton álló legényt s a rendőrség börtönébe kísértette.

* **Végzetes verekedés.** Ma reggel a körösön levő felső vashid közelében Grósz Lajos asztalos tanuló, Goldstein Józseffel beszélgetett. Azonban a beszélgetésből szóváltás lett s a két gyermek összeveszett s mikor Goldstein, Grószt fenyegetni kezdte, de ez elővette a nála levő vascavarhuzót és hozzávágta. A gyermek azonnal lebukott az ütés súlyossága következtében s a vér egészen elborította. Grósz tettének láttára megfutott. Az esetről telefonon tetek jelentést a rendőrségnek, honét aztán a kiküldött közegek, az ügyet vizsgálat tárgyává tették. A szerencsétlen gyermeket az első segélyben Dr. Sztahó és Dr. Jakab orvosok részesítették, azután Faludi Somma rendőrőrmester a kórházba szállította. A sebesült életben maradásához az orvosok semmi reményt sem fűznek, — oly súlyos és mély a seb, — sőt még a nagyveszteségű vérvesztés következtében a test is teljesen elgyengült. A vakmerő asztalos tanuló a rendőrség elfogta s az ügyészség börtönébe szállította át.

* **Halálos légyesipés.** Kurd tolnamegyei községből írják, hogy ott nagy kinokban szenvedett ki a napokban Kerekes János fiatal földműves. E hónap 20-án, a hogy ebéd után egy kis szundikálásra dült, légy csipte meg a száját oly szerencsétlenül, hogy vérmérgezést kapott, s az orvosi segély daczára szörnyű kinok közt meghalt. A szegény áldozat fiatal feleséget és két kis árva hagyott a legnagyobb nyomorban hátra.

* **Összedült színház.** A gyöngyösieknek a kaszinó-kertben volt egy fából tákoltt színházok melybe már ezelőtt csak úgy befűtött a szél, mint egy elkopott utszéli csárdába. Hanem az idő vasfoga mint mindent, úgy e színházat is elemészette, a mennyiben a napokban a gyöngyösi méltó sajnálkozására összerogyott. A színházi bizottság legutóbb tartott gyűlésén már el is határozta, hogy a romokban heverő Thália-templomot október elsején eltakarítja a kaszinó-kertből.

* **Kétnejeség.** A siklósi főszolgabíró hivatalban panasza jött egy 70 éves gazda Kovácshidáról és előadta, hogy 40 éves felesége mással éli világát. A főbíró beidézte a panaszt nősábitót, ki törvényes feleségével együtt jelent meg, mi több: törvényes felesége előtt kijelentette, hogy ő bizony a kovácshidai menyecskét nem hagyja, ha kerébe török is. A törvényes felesége erre közcsodálkozásra azt mondta, hogy ő régen tud férjének viszonyáról de nincs ellene kifogása, mivel ő ugysem kell a férjének. Tehát nemesak Törökországban van kétnejeség.

* **Bécs legszerencsésebb embere.** Semmi kétség, hogy Strobach polgármester Bécs város legszerencsésebb polgára. Nemesak, hogy egyszerű könyvkereskedőből felvitte háziúrrá, községtanácsossá, sőt legutóbb 20,000 forinttal, óriási szabad lakással s hasonlókval javadalmazott bécsi polgármesterré, legutóbb a szerencse teli marokkal szórja reá áldásait. Bécs város sorsjegyeinek utolsó huzásánál megütötte a 20,000 forintos főnyereményt. Antiszemita szerencse!

* **Hajók gyülekezése a Vaskapunál.** Orsovánál eddig három nagy hajó, a »Szofia«, »I. Ferencz József« és a »Josef Carl« és a »Körös« minitor vetett hergonyt. A három hajót tatarozzák, hogy a Vaskapu megnyitási ünnepélyén méltóan fogadhassák rajtuk a megjelent fejedelmi személyeket. Mint a H. L.-nak jelentik, a hajók kapitányai kételkednek a fölötte, hogy hajóikkal bemehetnek-e a csatornába, melynek fenekét még mindig elborítja a felnyuló sziklak, a mi különösen csekélyebb vízállásnál észlelhető.

Legjobb fehér és színes nyári könnyű, puha *ingek, harisnyák, zsebkendők, nyakkenedők* legnagyobb választékban kaphatók **Róth M. utóda kalap és férfidivat** üzletében; ugyanottan eredeti *karlsbaldi cipők* is kaphatók.

A Berettyó szabályozási társulat közgyűlése.

A nagyváradi székelő Berettyó szabályozási társulat, tegnap ülést tartott.

Jelen voltak: Gróf Kornis Károly elnök, Kovács Béla alelnök, Csánky Béla, Tallós Dezső, Staud Lajos, Cseresznyés Albert, dr. Papp József, dr. Ehrlich Ignác, Galacz János, Stejnekker Gábor, továbbá a társulat tisztviselői.

A közgyűlés, hogy az alföld ujvidéki társulattal, a Kék-Kálló csatorna hozzájárulási költségeinek megállapítása tárgyában kötött egyezséget, mely szerint az alsó nyírvidéki terület fizet a Berettyó társulatnak 120.000 frtot, — jóváhagyta.

A bemutatott pótköltségvetést, mely szerint az időközben felmerült költségekre 11,534 korona kiutalványozása vált szükségessé, a közgyűlés jóváhagyta, mivel e pótköltségvetéssel szemben 36,052 frtnyi fedezet áll!

A Kék-Kálló csatornán létesítendő 11 falu kiépítése céljából In c z e Lajos vállalkozóval egyezséget kötöttek, ki a 12.000 frtra előírányzott munkát, 9,955 frtért készíti el.

A füzesgyarmat-szeghalmi belvíz rendezési tervre vonatkozólag a — földművelésügyi miniszter által elrendelt módosításokból előálló költségtöbblettel együtt, 295,000 frt utalványoztatott elő.

A közgyűlés előtt választmányi ülés volt, melyen a választmány elhatározta, hogy a tisztviselők részére nyugdíj szabályzatot létesít.

A nyári hónapokban a szabadságelásokra vonatkozólag: T a t á r Zoltánnak 4 heti, Horvát Mórnak 5 heti, főpénztárnoknak 5 heti, Irodatisztnak 3 heti szabadságidőt engedélyeztek.

Földművelésügyi miniszter által, T a t á r Zoltán igazgatónak a hortobágyi társulat kormánybiztosa mellé, véleményező bizottsági tagul leendő kineveztetését, a választmány egyhangulag s örömmel vette tudomásul. Végül elhatározták, hogy a telefonra előfizetnek, mivel már eddig is sokszor érezték hiányát, mely után a közgyűlés véget ért.

A Bazárszoros kibővítése.

— Egy életrevaló tsrv. —

Nagyváradi fejlődésének egyik legnagyobb akadálya a Bazár szoros. Csak igen kevesen vannak Nagyváradon, akik ezt nem akarják belátni s azt a téves elvet beszélnek be önmaguknak, hogy ha jó volt eddig ez a zsákutcza, maradjon az továbbra is. Az a felfogás meg éppen abszurdum, hogy Nagyváradi forgalmának fejlődési iránya nem a Fő-utcán és Bazárszoroson volna, hanem Sztaroveszky-utcán a Nagy-híd felé.

Régi óhaj a Bazárszoros kiszélesítése; de eddig utját állta a régi óhaj megvalósításának a kérdés finanziaális oldala. Három, négyszáz ezer forint költségről beszéltek, a melyet az utca szoros kibővítése elnyelne.

Végre láttunk egy olyan tervet, mely szerint olcsón, ezélszerűen, a forgalmi és szépiészeti követelményeknek megfelelőleg keresztülvihető a város ezen fontos kérdése.

A Safrad-ház értékesítése kérdésében küldött bizottság ülésén K n a p p Ferenc építész terjesztette elő, megbízatásához képest az életrevaló tervezetet, mely az érdekelt háztulajdonosok érdekeinek sérelme nélkül oldja meg a városra előnyös módon a nagy fontosságú kérdést. Ohajtandó, hogy az illető háztulajdonosok kellel megfontolják a dolgot s ne zárkóznak el a tervezet kivitele előtt; annál is inkább, mert a tervezet keresztülvitele által nemcsak illő árt kapnak az átengedett területért, de házaikat megfelelően felépítik s az utszélesítés által házaik értéke emelkedni fog.

A bizottság tagjai örömmel szemlélték a

ezélszerű tervezetet s gratuláltak a terv készítőjének.

Az értekezlet lefolyása a következő volt: D ú s László elnöklete alatt jelen voltak: Knapp Ferencz, Sztarill Ferencz, ifj. Rimler Károly, Busch Dávid, Szücs Dezső jegyző.

K n a p p Ferencz előterjesztette, hogy a bizottságtól nyert megbízatásához képest a Safrad-ház mikénti értékesítésére nézve két tervezetet készített.

Bazárok építése.

Az egyik tervezet szerint, mely csupán a Safrad házra terjed ki, úgy a mostani rozoga Safrad-ház, mint a Bémer-térre néző hosszú kőfal helyére földszintes bazárokat építene a város, a melyben kilencz bolthelyiség lenne. A bazár épületének homlokzata lehetne egyszerűbb, vagy egy másik terv szerint diszes. Az egyszerűbb épület kiépítése 17.9000 frtba, a diszesebbé 22,957 frtba kerülne.

A bolthékeket a minimális bér szerint számítva a következőképpen lehetne értékesíteni:

Évi bére benne: az 1., 2., 3. számú bolt-nak, a Rózsabokor felőli részen 300—300 frt; a 4. és 5. számúnak 400—400 frt; a 6., 7. és 8. számúnak 600—600 frt és a Bazárszoros-felé eső 9. számú tágas sarok helyiségnek 1000 frt, vagyis a 9 bolthelyiség jövedelmezne évenként 4500 frtot.

Ha a Safrad-ház értékét 50,000 frtot és a diszesebb bazárok építési összegét 22,957 frtot összevesszük, a városnak 72957 frtjában lenne az épület s így a bolthékek (4500 frt) hat százalék jövedelmet hoznának. Tizenkét évig az épület adómentes lenne; 12 év után pedig bizonyosan emelkednék a bolthékek összege, legalább is az adónak megfelelőleg.

Ha a város amortizációval vinné keresztül ezen műveletet, 30 év múlva az egész épület ingyen maradna a város tulajdonában.

A mire régen várunk.

A másik terv egészen más alapra, a Bazár szoros kibővítésére van fektetve s azt kon-tanplálja, hogy a szűk utca utca rész az Apá-cza-utca felőli részen 16 méterre, a Bémer-tér felől pedig 19 méterre kiszélesítenék; a három méter különbséget az utca egész vonalában elenyésznek.

A terv szerint a Hillinger-ház 6 méterrel beljebb vitetnék s megfelelően kiépítenék; a Weiszlovits háza szintén beljebb vitetnék s felépítenék.

A Karaguj-féle házat megvennék egészen s lebontanák. Ez a telek a Sáfrád-ház telkével összeolvastva, akként osztatnék fel három nagy házhelyre, hogy a Fő-utcán lenne egy házhely; a Karaguj háznál kisebb vitt, lecsapott sarokkal részint a Fő-utczára és részint a Bémer-térre egy másik házhely és végre a Bémer-térre egy harmadik házhely.

A legnehezebb természetesen a Karaguj ház megvételének a kérdése. Az egész épület a terv szerint 100,000 frtra van becsülve. Ha ezen árért a tulajdonos átadja, ép-en nem csinál rossz ézletet, mert a kihasítandó 3 házhely közül a legszebbet s legnagyobbat: a sarok telket 40,000 frtért átveheti s a 100,000 frtból fennmaradó 60,000 frton diszes, boltokkal körülvett sarok hazat építhet.

Ezután a kérdés pénzügyi megoldására vonatkozólag a következő költségvetést terjesztette elő a tervező:

I. Kiadások.

I. Hilinger Lipót tulajdonát képező 375. számú ház fő-utczai testének lebontása és egyemeletesre leendő újra felépítése az anyagok felhasználásával.

23.00 m × 12.00 m = 282.00 m² × 70 frt = 19,740.00

Ezen telekből elvágandó területért, mely 140.62 m² × 50 frttal =

7031 frt — kr

1/2 évi haszonbér vesztesség

1500 frt — kr

Hillinger Lipótnak összesen: 28271 frt — kr

II. Weiszlovits Adolf és fia tulajdonát képező 375. számú ház fő-utczai testének lebontása és földszintre leendő újra építése.

27.50 m × 12.00 m = 330.00 m² × 50 frt = 16,500.00

Ezen telekből levágandó területért, mely 206.62 m² × 50 frttal =

10331 frt — kr

1/2 évi haszonbér vesztesség

1050 frt — kr

Weiszlovits Adolfnak összesen

27881 frt — kr

III. Mayr Sándor tulajdonát képező 374. számú egyemeletes ház összes becsértéke összes telekkel együtt mely egészen lebontandó lenne, a bérjövedelem után számítva

100.000 frt — kr

IV. A város tulajdonát képező 373. számú (Sáfrád) ház összes becsértéke

50000 frt — kr

Összes kiadás lenne: 206.152 frt — kr

II. Bevételek.

1. Az I-ső számú telekért, mely a Bémer-térre néző s területe 1231.50 m² × 20 frttal =

24630 frt — kr

2. A II-ik számú sarok telek területe 888.00 m² × 45 frttal =

39960 frt — kr

3. A III-ik számú fő-utczai telek területe 857.75 m² × 35 frttal =

30021 frt 25 kr

Összes bevétel: 94611 frt 25 kr

Igy a város által fedezendő összeg lenne:

111.540 frt 75 kr

Minthogy a fenti 111.540 frt 75 krban a Sáfrád ház értéke 50.000 forintban be van véve, mely már a város által ki is fizetett, jelenleg a tervezet keresztül vitele vagyis a bazár-szoros meghővítésének fedezése kerülne Nagyváradi városnak 61.540 frt 75 krba.

A költségvetést a főmérnök eléggé világosnak, reálisnak találta, s a kivitelre nézve semmi aggodalmat nem táplál, csupán az érintett háztulajdonosok magatartásától s a törvényhatóság hozzájárulásától függ, hogy a terv mielőbb megvalósítható.

Ugy a bazárok építésére, mint a Bazárszoros kibővítésére vonatkozó tervezeteket a szépiészeti és közlekedési szakbizottság fogja közelebb tárgyalni.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszter jóváhagyta a nagyszalontai VI. kölcson segélyező temetkezési társulat módosított alapszabályait. a társulat csak idősebbeket vesz fel tagjai közzé, amennyiben kimondja, hogy 40 éves koruktól kezdve a legmagasabb korig léphetnek be tagok.

SZINHÁZ.

Hírek a szinkörből. Ma a R a n t z a u k-at a jeles színművet adják, bérletfolyamban. Szentgyörgyi István rosszul léte következtében a következő szereposztással: Rantzau Leon E. Kovács Gyula, kinek ezen szerep kitűnő alakításai közé tartozik, a második Rantzau S z a t m á r i, ennek fia Georges J a n o v i c s, Lebel főerdész V á r a d y Miklós, Florence iskola-mester B a r t o s, ennek felesége Marie Anna K a n t a y T., leánya Juliette B a j n ó c z y Valéria. A pompás drámai szerepet Lousset György Ilona játsza. A N i n i s s pénteki előadása iránt igen szép érdeklődés mutatkozik, a mennyiben már is több előjegyzés történt a színházi pénztárnál. Ezen előadásra jegyek már előre is válthatók ma csütörtökön 9 órától kezdve a szokott időben.

Heti műsor.

P é n t e k: N i n i s.

S z o m b a t: S ö l é t t i t o k.

V a s á r n a p: d. u. K i n t o r n á s c s a l á d.

V a s á r n a p: e s t e S ö l é t t i t o k.

REGENY-CSARNOK.

A szerelmes patikárus.

— Humoros elbeszélés. —

Írta:

Sólyom Lajos.

A döntő estély elmúlt — de másnap reggel Tóni barátom nem mutatkozott, amint bizton vártam, hogy ugyanis tudatni fogja velem a kézfogó napját.

Bizonyosan a nagy szerencse annyira mámorba ejtette, hogy megfedkezett régi barátairól s ösmerőseiről. Korán kezdi . . .

Egész nap nem mutatta magát; sőt másnap sem láthattam.

Elvégre is érdekelt az eset és tanakodni kezdtem magamban. Ha ezuttal ismét kudarcot vallott volna, akkor bizonyosan eljön hozzám, amint annak előtte mind megannyi alkalommal megtette. Éppen eme nyomás oknál fogva föl kell tennem, hogy tánczbeli ügyességével mégis sikerült a szép s gazdag gyárosleány szívét s kezét meghódítania; most pedig egetostromló boldogságában nem találja meg többé az utat lakásomhoz.

Igy mult el több nap, de a boldogságában fürdő Antinusz barátom még sem jött felém. Már kezdtem róla úgy vélekedni, mint oly emberről, ki vak szerencsésjéti végképpen elkapva szívenli magát előbbi sorsát ismert emberekkel összetalálkozni.

Mindig kedvteltem a magányos sétákat és ezek egyikén legnagyobb meglepetésemre Tóni barátommal találkoztam.

Nem volt az többé az aranyfürtös Antinusz, nem is ment, mint a táncz-sport első champion-ja: — lehorgasztott fővel, szemébe huzott kalappal czammogott velem szemközt a magányos uton a szólók közt.

Amint nagysokára észrevett, ki akart kerülni, de a mély utban semer se fordulhatott. Egyszerre csak föleszmél és felém rohan, mint egy sebzett vad ruca.

— Barátom, oda minden reményem; én vagyok a legszerencsétlenebb ember Magyarországon ezer éves fennállása óta! panaszkodott zavarodtan s fájdalmas megindulásában oly erősen ezorongatta a kezemet, hogy csak úgy sziszegtem bele.

Ennyire lesujtva, összetörve még sohasem láttam Tónit.

Még rótbé játszó hirtelen szöke szakállá is — máskor aranyos szöke volt a jelzője — fénytelenül s kuszáltan lógott le álláról, mint a szárnya szegett pipiske kóvályogni szokott a porban. Pedig máskor ez a szaksll fénylett és vörhenyes »szinpompájában« (Tóni egykori kifejezése) visszaságarta viselőjének diadalittas szeméi tűzét.

A bátor hős bizonyára ismét kosarat kapott.

Hát aztán? Hozzá volt ő már ehhez szokva. Egygyel több vagy kevesebb — oda se neki. Van még leány elég, jut még patika is számomra: ezt szokta Tóni máskor ily esetben mondani.

Habár végtelenül szájalmas kétségbeesésből mindent megértettem, mégis a jó barátok szokásos meggondolatlan modorában néztem rá, mintha semmire sem emlékezném.

— Hogy vagy, Tóni; de rég láttalak!

Ahelyett, hogy kérdésemre válaszolt volna, kihuzta a zsebkendőjét és megtörölte homlokát, mialatt olyat sóhajtott, mint a tűzokádó Vezuv hegye Nápoly mellett, midőn egy újabb kitörés alkalmával elkezdi pöfökelni.

— Oh, az én véghetetlen pech-em! Ez borzasztó! De elmondom néked apróra, és akkor majd meg fogod látni, hogy untig elég okom van gonosz sorsomat elátkozni. E nélkül a balfogás nélkül ma a legboldogabb völegény volnék és rövid idő alatt az ország legjobb patikája az enyém lenne. Oh, hogy is tudtam olyan ostoba lenni.

És Tóni egész erejével ütött összezzoritott öklével a fejére, hogy csak úgy visszhangzott tőle az egész mély ut.

— Te ugyan azt mondod mindig, hogy

könnyen átadom manamat holmi ábrándoknak; de biztosítalak róla, hogy ezuttal sikerem több volt mint bizonyos. Azon a végzetes estén, s ez egyedül szolgál megnyugtatósomra oly könnyedén tánczoltam, mint az estilenge szellő, oly kecsesen, mint a szílfidek mind együtt véve nem képesek. És mégis! Pedig Csupor kisasszony már az első csárdás után annyira oda volt, hogy egymásután kétszer is velem ismételte meg a tánczot. Ott hagyta előbbi tánczosát és velem lejtett tovább.

Ismét elővette zsebkendőjét s megtörölte homlokát, mialatt arca oly kétségbeesítő kifejezést öltött, hogy féltetni kezdtem Tóni barátomnak az esztét.

— Nem érdemes annyit bánkódni; szóltam megnyugtatólag.

— De kérlek, kezemben volt már az aranyos madárka. Tánczközben mindenféle szépet mondtam a kisasszonynak és ő oly kedvesen mosolygott mindenre. Többre nem mehettem egyelőre, mert Málesi, az az álnok leány, elvegyült a többi leányok közé. Én meg, hogy kimutassam lángoló szerelmemet iránta, más leánnyal szóba sem álltam; pedig volt ott egy kis szöszke, meg egy pikáns barna . . . barátom, ha tudtam volna, mennyi a hozományuk, mindjárt más hurokat pengettem volna. De hát, tudod, hármát még se vehetek egyszerre feleségül; a Málesi pedig annyi volt már, mint bizonyos.

Tóni ezuttal ismét a régi ábrázatját mutatta: azt az önelégült arcot, amely a maga teljes műveltségében annyit fejez ki: van-e leány, mely nekem ellent álljon?!

— A végzetes estén ott settenkedett egy hadnagy is: de mi nekem egy hadnagy?

— Hallod Tóni, egy hadnagnak kevesebb kaucezió kell, mint neked egy patikára.

— Látod, te megint csak az a régi gyakorlatlan ember vagy; viszonzá ő nagy méltatlankodással. A tisztí kaucezióból legfőlebb szoptatós dajkát lehet tartani, de megélni nem lehet. Tudta ezt jól a Málesi; nem is igen gondolt azzal a tiszttel, aki a ballábát, bár a kardot letette, úgy vonszolta maga után, mintha minden adóssága azon az egy lábán lógott volna. Szegény hadnagy, megsajnálta! Annál is inkább, mivel Csupor kisasszony a rendnél csendesebb s gondolkozóbb volt; nem is tánczolt annyit, mint rendesen, sőt a törvénytörési jegyzőnek két ízben is kosarat adott, midőn tánczra hivta.

Ekkor nagy könnyebbüléssel föllélegzett, de nemsokára megint lehorgasztotta fejét.

— Ez természetesen még inkább növelte reményemet, sajnos, csak rövid ideig. Én voltam mégis előnyben, mert Málesi kisasszony velem tánczolta az utolsó csárdást az oszláznál — és mégis én vagyok a legnagyobb számár az egész millenium alatt.

Azután pedig elrohant, mint ha a háza égne — pedig nem is volt háza.

Alig tudtam követni sebes iramodásában de sokkal inkább megszántam, semhogy elhagyhattam volna.

Rákiáltottam, egyszer, kétszer, háromszor. Végre megállapodott; mire oda értem hozzá, még mindig olyakat fujt, mint egy új kormányparti viczinális vasut rozszaut kávédarálója.

— Hát nem igaz? Nem vagyok én a világ legnagyobb birkája, mikor nem használtam föl a kedvező alkalmat, hogy szerelmet valljak a Málesi kisasszonynak. Én aki oly bátor vagyok máskor! Már kinyitottam a szájamat, de a kis leány olyan kedvesen nézett reám, hogy ez inamba szállt a bátorságom.

Nagyott sóhajtott erre.

— Pedig lásd, mikor gyöngéden megszorítottam azt az enni való kis kacsoját, úgy elpirult, hogy leborultam volna előtte, ha nem lett volna ott az a sok ember. De azt gondoltam, mára elég ennyi; azután meg úgy véltem, hogy hazakísérem és akkor az uton bevallom neki, hogy a patika — vagy mit beszélék — hogy ő a világon a legszebb, legjobb leány . . . Már készen is voltam a mondókámmal . . . Be szép volt.

— Mi, ki? kérdém.

— Hát a szerelmi vallomásom, amint azt előre betanultam.

(Vége köv.)

TÁVIRATOK.

Oszták kormány a kiegyezésről.

Bécs, július 29. (Saját tudósítónk távirata.) Badeni gróf, oszták miniszterelnök ma többek előtt kijelentette, hogy nem érti a magyar lapok támadásait Ausztria ellen a kiegyezés ügyében. »Ha a magyar miniszterium — ugymond — elfogadta az új kiegyezés részleteit is, akkor nem lehet érteni, mi okon s jögon támadják meg a magyarok Ausztriát?«

A szabadkőműves nagymester temetése.

Budapest, jul. 29. (Saját tud. táv.) Ivánka Imre főrendiházi tag temetésére tegnap délután négy órakor a keleti pályaudvarból külön vonat indult Mária-Besnyőre. Darányi Ignác a kereskedelmi miniszteriumot Vörös László államtitkár, Cséke Ferencz min. tanácsos és dr. Náday Aladár min. titkár, a m. kir. államvasutakat Ludvig Gyula min. tanácsos elnökgazgató és Czigly igazgató fogják képviselni. Ivánka temetésén a kormány; Darányi Ignác képviselte. »egyházi szertartás után szabadkőművesek gyászszertartása volt.

Elégtétel a hírlapíróknak.

Budapest, jul. 29. (Saj. tud. táv.) Affendakisz megérkezése alkalmával a hírlapírókkal szemben Csorba rendőr-felügyelő által tanusított durva támadás büntetéséül nevezett rendőr-tisztviselőt elmozdították. Alig hogy ez tudomására jutott, a kiállításból a keleti pályaudvarba ment és ott az őrszobában agyonlőtte magát.

Bolgár miniszterek a kiállításon.

Budapest, jul. 29. (Saját tud. táv.) Maázarov és Stojanovits, bolgár miniszterek ide érkeztek, hogy kiállítást megtekinthessük. Meg is néztük, valamint a felső emeleten, melyeket még tanulunk . . . ?

Vonat-kisiklás.

Bécs, jul. 29. (Saj. tud. táv.) Tegnap éjjel a bécsi gyorsvonat kisiklott Nennkirchen mellett. Nagyobb szerencsétlenség nem történt.

KÖZGAZDASÁG.

Magtár-szövetkezetek.

Annyi sok bajjal kell a gazdának megküzdnie, hogy nem csoda, ha évről-évre pusztul-vész a honfentartó ellem.

A sok baj közül egyik legnagyobb az, hogy a kis gazdák s a részre dolgozó mezői munkások nem alakítanak magtár-szövetkezeteket.

Ezeknek kettős céljuk van.

Az első az, hogy a föld termékét a közös magtárba beszolgáltattván, a szövetkezet vezetősége eszközli az eladást, miután minden részes tagja a szövetkezetnek kijelöli a mennyiséget, melyet a háztartásban fogyasztásra felhasznál a jövő terméig — ha másképpen nem határoz — továbbá azt a mennyiséget, melyet jövő tavasszal vetőmagnak kíván használni: és ez a második célja a magtár-szövetkezeteknek.

Nyilvánvaló ennek az előnye.

Mindenekelőtt a közös magtár a nagyban való eladás előnyét nyújtja: vagyis azt, hogy nem kell a helybeli vagy szomszédos vásárookra vinni a gabonát, hogy ott azután a gazda vagy potom áron elvesztesse, vagy többször hazavigye. A magtár vezetősége áruba bocsátja az egész eladásra szánt mennyiséget és természetesen jobb árakat érhet el, mint egyes gazda. Nem szorul meg ugyanis oly hamar, mint ez; sőt szükség esetén bevárhatja az árak javulását. Mert ha a közvetítő üzérkedés szövetkezik is a nagy gabonakereskedőkkel, hogy az árakat

lenyomja, mégis ha a gazdák mindenféle üzletárának, kénytelen lesz jobb árakat kínálni, különben nincs kilátása jövedelemre, és más-honnan jövő gabonakereskedők viszik el a mag-tárban készletben lévő gabona-mennyiséget. Így egészséges verseny fejlődik ki a gazdaközönség javára.

A közös magtárban időközben a gabonát jobban el lehet tartani, mint ezt egyes gazdák padlásukon vagy vermekben tehetnék; és pedig nemcsak az eladásra szánt mennyiséget, ami ennek kelendőségét emeli, hanem a házi fogyasztásra valót, valamint a vetőmagok hagyott gabonát is.

Sőt arról is lehet gondoskodni, hogy a közös magtárból olyan gazda is kapjon olcsó vetőmagot, aki kénytelen egész készletét eladni.

Mert akad olyan kisgazda, aki, hogy minden kiadását fedezhesse, kénytelen eladni összes termését, csak elég legyen reá. Tavasszal, ha azt akarja, hogy földje paragon ne maradjon, drágán kell vetőmagot vennie. Drágán csak azért is, mert pénze nincs, hitelbe pedig a spekuláló kereskedőtől csak úgy kap, ha kétszeres árt fizet.

Ezen a bajon segíteni hivatvák a takarékmagtárak.

Több községet ismerünk, hol e takarékmagtárak életbe vannak léptetve. Nem győzik eléggé áldani, dicsérni ez intézmény jótékony hatását.

A gazda ebből a magtárból kap jutányosan vetőmagot. Nem kell kész pénzben fizetnie, hanem természetben. A visszafizetés határideje ősz, vagyis midőn a gazda legkönnyebben teheti.

Oly községekben, hol ily takarékmagtár létezik, a pénzügyükben szenvedő kisgazdának nem kell az uszoráshoz mennie ki a gazda szorult helyzetét kizsákmányolásra használja fel. A vetőmagnak hitelbe való vevése, hány-nak ásta már meg a sirját.

Alakítsunk tehát takarékmagtárakat. Most az aratás után van ennek ideje. Az alakítás részvényekre szokott történni olyképen, hogy azok, kik tehetik, bizonyos számú mondjuk 10-20 m.-máza gabonát adnak be tőke gyanánt. A magtár kezelői az összegyűlt alaphól segítyezik a megszorult gazdát, ki minden m.-máza után bizonyos súly kamatot fizet természetben. Az alap minden részvényes részére meghozza a kamatot és e mellett a tönkrehajtás kezdetétől megóvja a szegényebbet.

Ismerünk oly községet, hol a magtár oly szépen virágzik, hogy jövedelméből a kath. iskola egyik tanítóját is fizetik közös akarattal a részvényesek.

Vegyük kezükbe a dolgot, akiket illet. A lelkészek, tanítók, jegyzők. Ok ismerik legjobban a község szükségleteit. Aki a kisgazda helyzetén tőle telhetőleg segít, a hazának tesz nagyszolgálatot.

Magyarország földmivelő állam. Ha a kormány nem törődik velünk, magunk iparkodjunk bajainkon segíteni, sebeinket orvosolni.

A nép helyes felvilágosítás mellett szívesen csoportosul azok körül, kikről látja, hogy javát akarják. A millenáris esztendőnek a községekben legszebb és leghasznosabb emléke volna, takarékmagtárak és magtár-szövetkezetek létesítése. Ily közhasznú, jótékony intézmények meghonosításával, nem pedig nagyhangu frázisok hangoztatásával kell megülnünk hazánk ezredéves fennállását.

Gazdatisztek kongresszusa. A magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesülete által rendezendő II-ik magyar gazdatiszti kongresszus érdekében f. hó 23-án tartott ülést az előkészítő-bizottság. — Az ülés főtárgyát a kongresszus határidejének végleges megállapítása képezte. A bizottság határozatilag kimondta, hogy a kongresszus f. évi szeptember 24-én d. u. fél 3 órakor a kiállítási ünnepélyek csarnokában tartassék meg. Egyidejűleg felhívja a t. földbirtokos, bérlő urakat, az egyesület tagjait, valamint mindazokat, kiket ez ügy fontosságánál fogva kell, hogy érdekeljen, hogy e kongresszuson részt venni sziveskedjenek s ezt a II-ik magyar gazdasziszti kongresszust rendező bizottságának, Budapest, IX., Lónyay-utca 7. sz. legkésőbb szeptember hó 10-g bejelentésék. — A kongresszus napirendjét 2 tárgy képezi u. m. 1. a gazdatiszti kvalifikáció meg-

állapítása, 2. a szolgálatadók és gazdasági alkalmazottak közötti jogviszony törvény útján való szabályozása. — A kongresszusi részvételi díj 2 korona. Az egyesület tagjai, valamint az érdeklődők részére a felhívások. — Melyben az iroda útján elérhető kedvezmények is felsorol-tatnak, — néhány nap múlva küldetnek szét.

Magyarország földmivelése. Ilyen czim-mel ma jelent meg a földmivelésügyi minisz-terium millenáris emlék munkája egy 900 ol-dalas kötet képében. A kötet Magyarországnak teljes mezőgazdasági monografiája, mely mező-gazdasági ügyeink összes részeire kiterjed, 23 fejezetben, ugyanannyi szaktekintély tollából. Nagy apparátussal terjeszkedik ki a mű a viszonyok fejlődésének, múltjának és jelenének jellemzésére s bő statisztikai anyaggal támo-gatja önmagát. Mivel a könyv — mint emli-tők — a mezőgazdasági ágak valamennyijére s nem csupán a földmivelésre terjed ki, czíme határozottan hibás. Egyébként azonban igen derék és hasznos munka, amelyre még bővebben visszatérünk.

Nagyváradai hetivásár.

— Julius 28. —

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1896. július 28-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Ó buza 5.60 Uj buza 5.80 Kétszeres buza, 4.70.—4.60. Rózsa 4.80—4.60 Árpa 3.40—3.20 Zab 5.—4.80 Tengeri 4.00—3.80 Borsó 13.—12.50 Lenese 1.4—Bab 7.50. Köleskása 11.50 Burgonya 2.40 Lángliszt 12.—Zsemlyeliszt 11.20 Fehérkenyér liszt 10.70 Barnakenyér liszt 9.—széna fuvarral 2.20. Szalma fuvarral 1.—Szalonna 53.00 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa. bikk 3.—, tölgy 2.80, cser 3.20. 100 kiló marha-hus 52.—. Öntött gyertya 54.—. Lámpaolaj 50.—. Egy liter bor 6 50, uj 40. Pálinka 36 szilvapálinka 95, szesz 85. Egy métermázsa kő-só 10.70, nyers fagygyu —24, olvasztott fa-gygyu —35, szappan —26, birka gyapju 105 —magyar gyapju 39.—. Egy hektoliter 6-bor 40.—uj bor 30.—, mész 1.10, kemény faszén 1.50, puha faszén —, kendermag 10.— köles 6.—repeze 9.50, dió 24.—, mogyoró —, aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 60, sertéshus 52, juh-hus 36, ve-res hagyma 12, fog-hagyma 30, bors 1.60, pap-rika 1.20 barnakenyér 9. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Büköny 0.00 mm. Luczernamag —, frtlig, 1 mm. Lóhere ——— 1 mm Burgondi —.

Marha ártáblázat 1896. július 28-ről egy pár első rendű jármás ökör 300—340 egy pár másodrendű jármás ökör 220, 280, egy pár harmadrendű jármás ökör 120, 200. 1 pár fejős tehén 100—190. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 68—86 1 drb vágó tehén 150 kgr. 55—75, 1 drb. veres borju 9—16 1 drb. fél éves borju 18—30. 1 drb egy éves borju 26—46. két éves borju 34. 64. 1 drb. hizott sertés —, 1 pár fél éves sertés —, 1 pár egy éves sertés —, 1 pár két éves sertés —, egy drb. jó igás ló 85.—110 1 pár ökörbőr 18—21. egy pár tehénbőr 12—15 borjubőr 4—05, 1 pár lóbor 8—09. 1 pár juh-bőr 1.40—1.70

Forgalmi kimutatás 1896. évi július hó 28-ről: Tiszta buza körülbelül 1000 hltr, kétsze-res buza 400 hltr, rozs 1400 hltr, árpa 1000 hltr. zab 100 hltr, tengeri 120 hltr, burgonya 900 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy — drb, félhizott — sovány —, süldő —, ma-lacz —, hizott marha 36, jármás ökör 470, fejős tehén 320, borju 216, bivaly 12, juh és bárány 200 ló 623.

Terménytőzsde.

Budapest, július 29.

B u z a tavaszra, bácskai	6.30
• tavaszra, északi	6.31
• szeptember-októberre, bácskai	6.68
• szept.-okt.-re északi	6.70
R o z s tavaszra bácskai	3.79
R o z s tavaszra, északi	3.81
T e n g e r i, június-júliusra, bácskai	0.—
• jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.30
• aug.-szept.re, északi	10.40

Bécs, július 29.

B u z a tiszai	7.10—7.44
• bánsági	6.95—7.30
• bácskai	6.90—7.30
• szokványáru őszre	6.69—6.71
B u z a szokványáru tavaszra	6.55—6.80
R o z s tiszavidéki	—.—
• szokványáru tavaszra	—.—
• szokványáru tavaszra	5.69—5.71
T e n g e r i magyar	4.20—4.30
Z a b, magyar kereskedelmi	6.60—6.75

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. július 29.

Magyar aranyjáradék 4%	122.40
Magyar koronajáradék	99.25
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 1/2%	124.75
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	122.00
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
oprvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölesön	153.00
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	139.50
Osztrák járadék papírban	101.50
Osztrák járadék ezüstben	101.58
Osztrák járadék aranyban	123.50
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	147.—
Osztrák magyar bankrészvény	975.—
Magyar hitelbank részvény	388.25
Osztrák hitelintézeti részvény	362.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	360.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	949.—
Német birodalmi márka	58.70
London vista	119.80
Páris vista	47.60
20 márkás arany	11.75

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Csütörtök, 1896. július 30-án,

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

R A N T Z A U K.

Színmű 5 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap, pénteken, 1896. július hó 31-én

NINISS!

Énekes bohózat 3 felvonásban.

(a vízmedenceze felhasználásával.)

Elő k é s z ü l e t e n:

Gyerekek asszony.

Vigjáték.

H O L T O M I G L A N.

Uj énekes színmű.

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Egy jó házból való fiu

tanulónak felvétetik

Alacs és Ritter

czukrász-czeg üzletében.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Kölesön a valódi becsérték háromnegyed részéig 20—60 év köti időre készpénzben. Birtokos felmondhat, pénzüzetet nem mondhat fel. Csakely kamattal tőke is törlesztetik. Lebonyolítás leg-rövidebb idő alatt.

— Convertálás bélyeg- és illetékmentes. — **Semmi előleges költség.**

Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csakis: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv másolat. 40494

Ingatlan-és Jelzálog-Forgalmi-Intézet, Budapest, Váci-körút 39.

Intézetünk az egyedüli, mely az ország minden megyéjéből, hatóságok és a legtekintélyesebb föld-birtokosok által okmánygyorsítással ajánlva van.

396—427. g. ü. sz.
1896.

Nagyvárad város árverelő küldöttségétől.

Árverési, illetve árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsának, 11,754., 11,762., 11,764., 11,766 — 11,768., — 11,770. — 11,784., 11,786., 11,796/1896. szám alatt kelt határozata folytán az **1896. évi szeptember hó 28-ik napján délelőtt 10 órakor** a városháza közgyűlési termében az alábbi bérletek és vállalati munkálatok fognak

nyilvános árverés illetve árlejtés útján kiadatni.

I. Bérletek:

1. A »Zöldfa« vendégfogadó alatt levő első számú bolt bérlete 1897. év január 1-től 1902. év deczember 31-ig terjedő hat évre; évi bérösszeg 800 frt; bánompénz 80 frt;

2. az ujjvárosi elemi iskola alatt levő 2. számú bolt bérlete ugyanannyi időre évi bérösszeg 201 frt; bánompénz 20 frt;

3. a »Zöldfa« vendégfogadó alatt levő 2. számú bolt bérlete ugyanannyi időre évi bérösszeg 350 frt, bánompénz 35 frt;

4. az ujjvárosi elemi iskola alatti 4. sz. bolt helyiség bérlete ugyanannyi időre évi bérösszeg 115 frt; bánompénz 12 frt;

5. a »Zöldfa« vendégfogadó alatti 6. sz. bolt helyiség bérlete ugyanannyi időre, évi bérösszeg 480 frt; bánompénz 48 frt;

6. a »Zöldfa« vendégfogadó alatti 9. számú bolt helyiség ugyanannyi időre; évi bérösszeg 351 frt bánompénz 35 frt;

7. az ujjvárosi elemi iskola alatti 3. számú bolt bérlete ugyanannyi időre, évi bérösszeg 200 frt; bánompénz 20 frt;

8. az ujjvárosi elemi iskola alatti 1. sz. bolt helyiség bérlete ugyanannyi időre; évi bérösszeg 162 frt; bánompénz 16 frt;

9. a »Zöldfa« vendégfogadó alatti 5. sz. bolt helyiség bérlete ugyanannyi időre; évi bérösszeg 750 frt bánompénz 75 frt.

II. Vállalatok:

1. A hirdetési táblákra vonatkozó vállalat évi bérösszege 50 frt; bánompénz 5 frt;

2. a tűzifa szállításra vonatkozó vállalat bánompénz 500 frt;

3. a rendőrök, tűzoltók és hivatal-szolgák részére szükséges nyári és téli egyenruházat szállítására vonatkozó vállalat, bánompénz 1000 frt;

4. kőműves munkálatokra vonatkozó vállalat, bánompénz 500 frt;

5. lakatos munkákra vonatkozó vállalat, bánompénz 300 frt;

6. kerékgyártó munkákra vonatkozó vállalat, bánompénz 100 frt;

7. cserepező munkálatokra vonatkozó vállalat, bánompénz 200 frt;

8. kovács munkálatokra vonatkozó vállalat, bánompénz 100 frt;

9. a mázoló munkákra vonatkozó vállalat, bánompénz 100 frt;

10. a szobafestő munkákra vonatkozó vállalat, bánompénz 150 frt;

11. az ács munkákra vonatkozó vállalat, bánompénz 500 frt;

12. az irodaszerek szállítására vonatkozó vállalat, bánompénz 100 frt;

13. a bádigos munkákra vonatkozó vállalat, bánompénz 100 frt;

14. a város úttesteinek Körös s részben koczka, idomított gránit és gyalogjárda kövekkel való kiburkolására vonatkozó vállalat, bánompénz 1000 frt;

15. az üveges munkálatokra vonatkozó vállalat, bánompénz 100 frt;

16. az asztalos munkákra vonatkozó vállalat, bánompénz 300 frt;

17. Kavics és sárhordásra vonatkozó vállalat, bánompénz 600 frt.

A II-ik cím 1., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16. és 17. tétele alatt felsorolt vállalatok az 1897. évi január 1-től kezdődő **három** egymásutáni évre tehát az 1899-ik évi deczember 31-ik napjáig, a II-ik cím 2-ik tétele alatt felsorolt, a tűzifa szállításra vonatkozó vállalat az 1897. évi január 1-től 1897. évi deczember 31-éig terjedő egy évre, a II-ik cím 3-ik tétele alatt felsorolt, a rendőrök, hivatal-szolgák és tűzoltók egyenruházatára vonatkozó vállalat az 1897. évi január 1-étől 1902. évi deczember 31-éig terjedő **hat egymásutáni következő évre** adatik ki.

Az ujjvárosi elemi iskola alatt levő 1., 2., 3., 4. számú bolt helyiségeknél, melyek az I-ső cím 2., 4., 7., 8. tétele alatt vannak felsorolva, a bérbeadás alkalmával kiköttetik, hogy az

esetben ha ezen helyiségekre, illetve azok elbontására a városnak az ujjvárosház építése folytán szüksége lenne, kötelesek a bérlet azokat, három havi előzetes — mindenkor az évnegyed első napjára eső — felmondására, minden kárpótlási vagy bérleengedési igény nélkül a város rendelkezésére becsajjtani.

Árverelni, illetve árlejtetni szóval vagy zárt ajánlatok beadása mellett lehet.

Árverelők, illetőleg árlejtők tartoznak fentebb az egyes munkálatoknál, illetőleg bérletnél külön-külön megemlített bánompénzeket készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a városi pénztárba letenni s a letételt igazoló pénztári nyugtát zárt ajánlatokhoz csatolni, vagy a szóbeli árverés, illetőleg árlejtés megkezdése előtt az árverelő küldöttség elnökének kezeihez lefizetni; mely összeg a vállalatoknál az árlejtés eredményének elfogadása esetén, egyszersmind óvadékké a vállalat biztosítására szolgál.

Az 50 krros bélyeggel ellátott zárt ajánlatok az **1896. évi szeptember hó 28-ik napjának délelőtti 10 óráig** az árverelő küldöttség elnökéhez nyújtan-dók be.

A zárt ajánlatokban határozottan megemlítendő, miként az árverelő, illetőleg árlejtő az árverés illetőleg az árlejtési feltételeket ismeri és azokat egész terjedelmében elfogadja.

A fent kitett időn túl benyújtott zárt ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A tett ajánlatok árverelőt illetőleg árlejtőt a leütéskor azonnal, a város hatóságát azonban csak a törvényhatósági bizottság jogérvényes jóváhagyása után kötelezik.

Az árverés, illetőleg árlejtési feltételek és egységi árjegyzékek a városi mérnöki hivatal helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők s a részletes feltételek és egységi árjegyzékek nyomtatott példányai ivenként 10 krjával megszerezhetők.

Nagyváradon, 1896. évi július hó 24-én.

Gazdasági tanácsos bizottsági elnök helyett:

Dús László,

tiszti főügyész.